

Новели фітосанітарного регулювання експорту зерна: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

8 серпня 2018

Заступник директора з юридичних питань та зв'язків з
державними органами Bunge Україна

Пилипцева Наталія Василівна

Основні питання презентації

- Перспективні експортні ринки та фітосанітарні бар'єри
- Особливості експорту зерна до КНР
- Жити по новому: останні зміни до Закону України «Про карантин рослин»

Експортні ринки Українського зерна

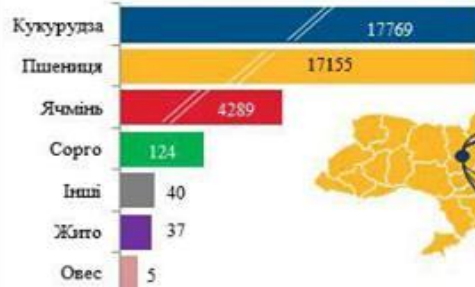

Міністерство аграрної політики та продовольства України

ЕКСПОРТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР УКРАЇНИ ЗА 2017/2018 МР*

ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА

Експорт в розрізі культур, тис. т

ТОП-10 країн-імпортерів українського зерна

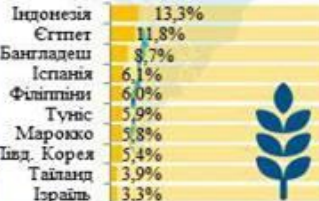
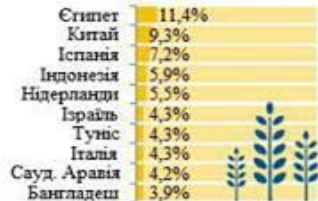
Зернові культури \$6,37 млрд.

Кукурудза \$2,86 млрд.

Пшениця \$2,83 млрд.

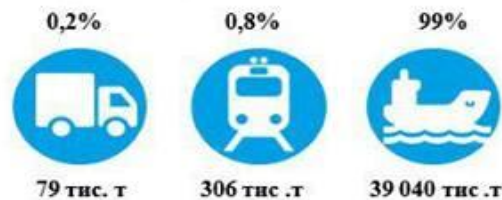
Ячмінь \$0,64 млрд.

Сорго \$0,02 млрд.

ЛОГІСТИКА ЕКСПОРТУ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Транспортне забезпечення

Експорт зерна через морські порти України

Умовні позначення: **Експорт, млрд. дол.** **Перевалка, тис. тон** **Частка порту в загальному обсязі перевалки** * - для всієї групи зернових МР вказано з 01.07.2017 по 30.06.2018.

Проблемні країни

- Ізраїль, Єгипет, Індонезія, Судан, Бангладеш – організми, що є карантинними в даних країнах є широко розповсюдженими в Україні
- Індія – фітосанітарні вимоги цієї країни передбачають фумігацію вантажу засобом, який заборонений в Україні і всьому цивілізованому світі
- Мексика – в країні існують як регіональні, так і національні фітосанітарні вимоги. Вимоги не однакові. Відсутнє роз'яснення щодо того яким саме вимогам має відповідати експортний вантаж
- Іран – вимагає оброблення вантажів магnezіумом при температурному режимі, який взимку не можливо забезпечити
- Філіппіни – необхідність наявності ліцензії на імпорт від одержувача вантажу
- Китай – особливі процедури експорту

«Китайське фітосанітарне диво»

- Зерно для якого відкритий ринок Китаю: ячмінь, кукурудза, соя
- Основні документи, що регулюють умови експорту зерна:

Ячмінь: Протокол фітосанітарних та інспекційних вимог щодо експорту ячменю з України до Китаю між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Генеральною адміністрацією нагляду за якістю, інспекції та карантину Китайської Народної Республіки від 5 грудня 2013 р.

Кукурудза: Протокол фітосанітарних та інспекційних вимог щодо експорту кукурудзи з України до Китаю між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Генеральною адміністрацією нагляду за якістю, інспекції та карантину Китайської Народної Республіки від 9 листопада 2012 р.

Соя: Протокол фітосанітарних та інспекційних вимог щодо експорту сої з України до Китаю між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Генеральною адміністрацією нагляду за якістю, інспекції та карантину Китайської Народної Республіки від 5 грудня 2013 р.

- Особливості експорту:
 - Сертифікація експортерів;
 - Сертифікація елеваторів/терміналів;
 - Вільні ділянки.

Новели сезону 2018/2019 - «вільні ділянки»

Стаття 3

Мінагрополітики України повинне використовувати визнані у світі методи контролю та інспектування, здійснювати нагляд та контроль в період вегетації ячменю щодо наявності таких шкідливих організмів, як *Tilletia controversa*, *Pseudocercospora herpotrichoides*, *Gaeumannomyces graminis*, Barley stripe mosaic virus, та встановити зони вільні від шкідливих організмів *Tilletia controversa* для забезпечення відсутності таких шкідливих організмів у ячменю, який експортуватиметься до Китаю, та зберігати записи про нагляд.

Мінагрополітики України повинне запровадити інтегровану систему контролю за шкідливими організмами, яка передбачала б заходи щодо мінімізації випадків ураження ячменю іншими карантинними шкідливими організмами, що знаходяться під контролем Китаю, та нагляд за її застосуванням відповідними компаніями.

Мінагрополітики України зобов'язується досліджувати залишки пестицидів та забруднюючих речовин на територіях, де вирощується ячмінь, та зберігати відповідні записи про нагляд.

Для кожного сезону збору врожаю Мінагрополітики України повинне надавати AQSIQ звіт про нагляд.

Положення статті 3 Протоколу між КНР та Україною по ячменю щодо вільних ділянок почали працювати з 2018 року.

Вводиться обов'язкова умова щодо походження товару із місць зі статусом ділянок, вільних від регульованих шкідливих організмів:

1. 11.08.2017 р. Доручення № 602-1311-7/7114 Голови ДПСС України;
2. 13.06.2018 р. Доручення № 601-06-6/25 Голови ДПСС України.

Фактично встановлено необхідність наступних документів для оформлення фітосанітарного сертифікату для КНР:

- Карантинних сертифікат із зазначенням номеру ділянки, вільної від регульованих шкідливих організмів, з якої походить зерно, АБО
- ТТН/ЗД накладна, які підтверджують переміщення зерна з відповідної ділянки, ТА
- Копія сторінки Журналу про фітосанітарний стан посівів

Альтернативний підхід запропонований бізнес асоціаціями, зокрема Американською торговою палатою:

- Наявність ТТН/ЗД накладної, що підтверджує походження товару з вільних ділянок; АБО
- Карантинний сертифікат, що підтверджує відсутність *Tilletia controversa*, у разі якщо товар походить з інших ділянок.

Вільні ділянки

- Порядок офіційного встановлення та/або підтримання статусу місця виробництва або виробничої ділянки, вільних від регульованих шкідливих організмів, позбавлення такого статусу, його поновлення та інші умови офіційного встановлення місця виробництва або виробничої ділянки затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.08.2012 р. N 487
- Примітка *** до Доручення Голови ДПСС № 601-06-01-6/25 від 13.06.2018 р.

Незначне уточнення процедури встановлення вільних ділянок:

1. Надання можливості експортерам здійснювати всі процедури по встановленню вільної ділянки по аналогії з сертифікацією.
2. Довідка видана органами місцевого самоврядування щодо права користування земельною ділянкою замість томів з копіями договорів оренди землі

Перспективи наступних сезонів

- Необхідність щорічної сертифікації;
- Оновлення списків експортерів, елеваторів/терміналів;
- Вільні ділянки для ячменю для Китаю та потенційне розповсюдження даної вимоги на нові ринки (Індонезія).

Жити по новому: останні зміни до Закону України «Про карантин рослин»

ВІДПОВІДАЄ ЗАКОНОДАВСТВУ ЄС:
ДИРЕКТИВА 2000/29/ЄС
РЕГЛАМЕНТ (ЄС) 2017/625

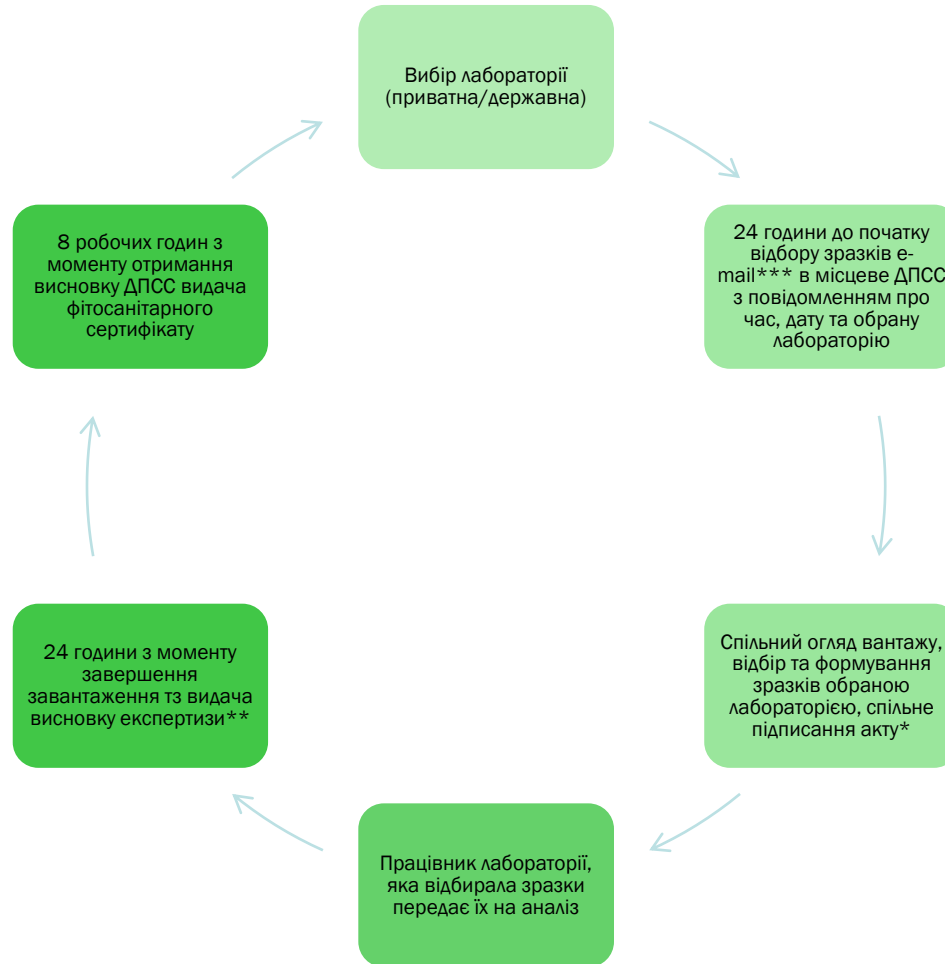
МЕТА

- 1** підвищити якість фітосанітарної експертизи та довіру до сертифікатів, виданих Україною
- 2** зменшити кількість нотифікацій від іноземних держав
- 3** зменшити навантаження на інспекторів Держпродспоживслужби та дозволить здійснювати ефективний контроль на полях

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

ВРЕГУЛЮВАННЯ ФІТОСАНІТАРНОЇ ПРОЦЕДУРИ	До 02.02.2019	Після 02.02.2019
 Відбір зразків та огляд вантажів	Проводить державний інспектор	Проводить державний інспектор або представник лабораторії
 Фітосанітарна експертиза (аналізи)	Проводять державні лабораторії	Проводять уповноважені державні і приватні лабораторії
 Арбітражна експертиза	Проводять державні лабораторії	Проводить державні лабораторії
 Видача сертифіката	Державний інспектор	Державний інспектор
 Контроль за проведенням фітосанітарної експертизи	Немає	Вибірковий контроль за проведенням фітосанітарної експертизи
 Відповідальність лабораторії	Немає	Штраф та позбавлення акредитації
 Уповноваження лабораторії	Немає	Здійснює Держпродспоживслужба <ul style="list-style-type: none"> ● має акредитацію (ISO 17025); ● не порушувала вимог акредитації протягом 6 місяців з дати отримання атестату про акредитацію; ● має у своєму складі фахівців із відповідною освітою та кваліфікацією; ● не має реального конфлікту інтересів Позбавляє Держпродспоживслужба <ul style="list-style-type: none"> ● протягом року отримано 2 нотифікації від іноземної держави щодо фітосанітарного сертифікату, який було видано на основі висновку такої лабораторії.

Особливості процедури видачі фітосанітарних сертифікатів

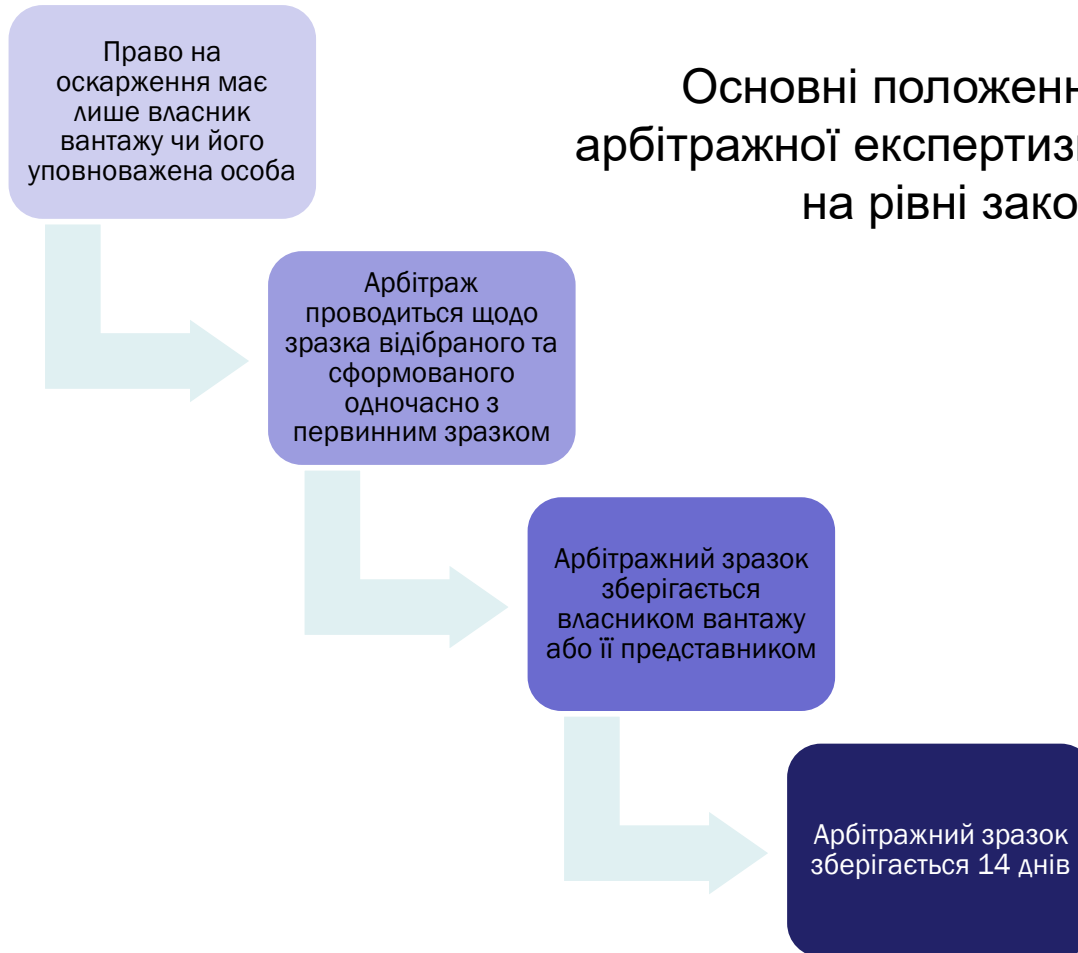
* Відсутність державного фітосанітарного інспектора під час відбору зразків не є підставою для відмови у проведенні експертизи та видачі сертифікату

** Строк дії висновку фітосанітарної експертизи 14 днів

*** Повідомлення вважається отриманим з моменту його направлення

Арбітраж

Основні положення щодо
арбітражної експертизи закріплено
на рівні закону

Уповноваження та позбавлення статусу

- Вимоги, яким повинна відповідати приватна лабораторія для отримання уповноваження встановлені прямо в законі (ст. 13-1)
- Виключними підставами для відмови в уповноваженні є невідповідність вимогам встановленим в ст. 13-1 Закону
- Позбавлення повноваження можливо за наявності підстав передбачених ст. 13-1 Закону:
 - Ліквідація
 - Тимчасове зупинення або скасування дії атестата по акредитацію
 - Виявлення недостовірних відомостей у поданих документах
 - Приватизація державної лабораторії
 - Повторне протягом 12 місяців порушення ЗУ «Про карантин рослин» в частині проведення фітосанітарної експертизи (аналізів) лише якщо це мало наслідком отримання 2 і більше нотифікацій

Нюанси та інші новели

- Приватні лабораторії допущені до процедури огляду, відбору зразків та експертизи лише для цілей експорту
- Обов'язок ДПСС повідомляти особу, яка здійснювала експорт та фітосанітарну лабораторію про надходження нотифікації (ст. 7)
- Розміщення на офіційному сайті переліку фітосанітарних лабораторій та арбітражних лабораторій – Реєстр фітосанітарних лабораторій (ст. 7)
- Контроль з боку ДПСС за відбором зразків та вибірковий контроль за проведення експертизи
- Обов'язок проведення фітосанітарної експертизи тільки в державних лабораторіях, якщо це передбачено міжнародними договорами та/або зовнішньоекономічними контрактами (ст. 13)
- Реєстр виданих фітосанітарних сертифікаті + плата за внесення в реєстр 0.2 прожиткового мінімуму для працездатного населення, вноситься фітосанітарною лабораторією
- .Можливість спрощення фітосанітарних процедур на підставі міжнародних договорів (ст. 46)

Питання